Zli dusi

Ima nečeg bolesnog u atmosferi u kojoj se Olji Bećković sugeriše da bi Slaviši Lekiću trebalo da oprosti što ju je tukao jer su oboje danas, eto, „protiv Vučića". Ima nečeg neizrecivo odvratnog u cvrkutanju takvog jata

Autor: Muharem Bazdulj | subota, 19.12.2015. u 22:00

Ima negde u „Travničkoj hronici" duhovita dosetka koja veli da nije najveća budala onaj ko ne zna da čita nego onaj ko veruje da je sve što je napisano istina. Na sličan način moglo bi se primetiti da ne vidi najslabije onaj ko ima premalo informacija nego onaj ko ih ima – previše. Za astigmatizam zbog koga najveći deo ovdašnjih političkih analitičara potpuno pogrešno procenjuje situaciju kriva je ogromna količina besmislenih informacija koje pokušavaju da procesuiraju pogrešno im učitavajući smisao. Naoko paradoksalno, uz upućenost u preobilje trivijalnih aktuelnosti, ruku podruku ide potpuno nepoznavanje istorijski sličnih situacija i mogućih analogija sa događajima s političkih scena drugih zemalja, čak i iz najbližeg susedstva Srbije.

Recentna priča o „državnom udaru" u tom smislu bi mogla da posluži kao savršena studija slučaja. Podsetimo, u medijskom ratu između Pinka i „Informera" s jedne, odnosno „Kurira" s druge strane, pokrenut je i spin o mogućem „državnom udaru". Potezane su teške reči, pojedini novinari su prozivani i dovođeni u vezu s navodnim „državnim udarom". Oni su se opet dosta nevešto branili, a analitičari su tvrdili kako je cela ova situacija u dvadeset i prvom veku moguća samo u Srbiji.

Moram da priznam da ovu aferu u realnom vremenu nisam preterano pažljivo pratio. Sve je to zapravo prilično dosadno i već viđeno. Čitao sam „Zle duhove" Dostojevskog i smejao se sličnosti između Stepana Trofimoviča Verhovenskog i tipičnog srpskog tviteraškog zavisnika o dnevnopolitičkim trivijalnostima („Ne podnosi samoću, neprestano žudi za kakvom razonodom, da mu je da ga što pre pozabave čime. Mora mu se, i to je stalno tako, ispričati kakva spletka, kakva gradska pričica, i uz to, svakog dana nešto novo."). Ipak, kad sam posle dva-tri dana čitao i slušao sažetke i analize cele te skandalozne storije, imao sam osećanje da ja za sve to već odavno znam. Pa sam se ubrzo i setio da sam isti film već gledao pre dvanaestak godina, s ponešto drukčijim ulogama i u umetnički radikalnijoj režiji.

Zabavno je zapravo koliko ljudi u Srbiji, čak i medijski profesionalci, malo znaju o javnoj sceni u takozvanoj regiji, naročito u Bosni i Hercegovini. Primera radi, malo ko ovde razlikuje Dragana Čovića (hrvatskog člana Predsedništva BiH) i Dragana Čavića (bivšeg predsednika Republike Srpske). U tom smislu je verovatno preterano optimistično očekivati da se iko seća sarajevskog „državnog udara".

Tokom 2003. godine, naime, tadašnja Federalna obaveštajna služba tajno je prisluškivala pedesetak osoba u Bosni i Hercegovini, među kojima su bili i istaknuti političari i novinari. Nakon što su neki od tih snimaka pušteni u javnost, pojedini opozicioni političari i novinari optuženi su da spremaju „državni udar". U centru pažnje našao se Senad Avdić, glavni i odgovorni urednik nedeljnika „Slobodna Bosna". On je, naravno, odgovorio na optužbe duhovito i vehementno, ne suzdržavajući se, međutim, ni od uvreda i grubog rečnika, a onda su na njega krenuli iz svih oružja, nazivajući ga ludakom, ubicom i silovateljem. (Najtiražniji sarajevski tabloidi naslađivali su se pričom o Avdićevom navodnom silovanju i ubistvu nekakve izmišljene „maloletne Romkinje", tobože počinjenom još krajem osamdesetih u nekom studentskom domu. To je krimen, pisali su, zbog koga Avdića u šaci imaju KOS i Udba, pošto je u celu stvar, naravno, bilo nužno uplesti i tu vrstu argumentacije.)

Cela priča nije imala nikakve direktne kratkoročne političke posledice, ali je srednjoročno i dugoročno uticala na stvaranje javne klime u kojoj racionalna argumentacija i odgovorna debata praktično više nisu mogući. Kad se protivnik počne kriminalizovati te kad uvreda i kleveta služe da se oponent dehumanizuje, tu više nema povratka. Da se razumemo, to je začarani krug. Kad na kriminalizaciju i dehumanizaciju odgovarate istom merom, onaj koji je prvi počeo već je pobedio.

Ima, hoću reći, nečeg posebno licemernog i retko gadnog u činjenici da se na čelo kolone u osuđivanju ministrovog seksizma spram jedne novinarke stavi novinar koji je u magazinu čiji je vlasnik i glavni urednik o svojoj koleginici pisao kao „histeričarki s dva blaga ispupčenja oko sternuma" koja ga je „uplašila izgledom" i koja je „kučka nedo.....". Ima nečeg bolesnog u atmosferi u kojoj se Olji Bećković sugeriše da bi Slaviši Lekiću trebalo da oprosti što ju je tukao jer su oboje danas, eto, „protiv Vučića". Ima nečeg neizrecivo odvratnog u cvrkutanju takvog jata.

Kao lek od mučnine dobro dođe spoznaja da je i ranije i drugde bilo perioda „prelaza" ili tranzicije. I dobro dođe dobra književnost, recimo Dostojevski: „U mutnom vremenu kolebanja ili prelaza svakad i svuda se pojavljuju razni mali i ništavni ljudi. (...) U svakom prelaznom vremenu se javlja taj talog, ljudi ne samo bez ikakvog cilja već bez ikakvog misaonog obeležja; ljudi koji sobom, i svom snagom, izražavaju samo nemir i nestrpljenje." Zabavno je, zaista, čitati „Zle duhove" i u svim tim Ljamšinima, Teljatnikovima, Erkeljima i ostalim Liputinima prepoznavati prototipove likova sa srpske javne scene. Tvrtko Kulenović napisao je kako su romani Dostojevskog bili televizija devetnaestog veka. Ugasite TV, čitajte Dostojevskog.

Muharem Bazdulj

POVEZANE TEME

Muharem Bazdulj

KOLUMNA NEDELJE
Pogled na Evropu preko Hrvatske i Turske

KOLUMNA NEDELJE
Gagin poslednji krug u Beogradu

KOLUMNA NEDELJE
Kako ućutkati Jelenu

KOLUMNA NEDELJE
A zamišljen je monumentalno

KOLUMNA NEDELJE
Bajka o Borisu i Ivici

POLITIKA
Verhejen: Nemam utisak da izbori koče reforme

POLITIKA
Mihajlović: Nema sukoba, već ukazujemo šta je urađeno

SVET
Nađa Savčenko, ipak, nije proglašena krivom

SVET
Erdogan: Turska odavno zaslužila Šengenski sporazum

HRONIKA
Pacijentkinja napala i povredila lekara Hitne pomoći

SVET
Sporazum stupio na snagu, migranti i dalje stižu u Grčku

SVET
Obama stigao na Kubu, Raul Kastro ga nije dočekao

SVET
Okončana drama kod Moskve: avion sa 90 putnika uspešno sleteo na aerodrom